

A KERESKEDELMI JOG- ÉS ISMERETEK TÁRA

— FOLYÓIRAT. —

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS: DR. RÓTH PÁL ÜGYVÉD.

A lap szellemi részét illető közlések a szerkesztőségbe, az előfizetési pénzek és felszólalások a kiadóhivatalba küldendők. — Hirdetések a kiadóhivatalban árszabás szerint vétetnek fel. — Kéziratok nem adatnak vissza.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	SZERKESZTŐSÉG:	KIADÓHIVATAL:
Félévre 3 frt.	Budapest, V., Váci-körút	Mezei Antal Budapest,
Egész évre 6 frt.	34. szám.	V., Gizella-tér (Haas-palota).

••••• Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. •••••

Igazgató és czégvezető.

* * Ezen czim alatt tettük folyóiratunk mult évi 6-ik számában beható fejtegetések tárgyává a czégjegyzéssel megbizott részvénytársasági tisztviselő czégjegyzésének kérdését. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék ugyanis azt az elvi álláspontot foglalta el, hogy a kereskedelmi törvény megengedi ugyan, hogy a részvénytársaság részéről valamely társulati tisztviselő czégjegyzési jogosultsággal ruháztassék fel, de az ily czégjegyzési joggal felruházott egyén *csak czégvezetőnek tekintendő*, reá a kereskedelmi törvényszék csak a czégvezetőkre vonatkozó intézkedése alkalmazandó, a czégvezető pedig csak „per procura“ jegyezhet, és csak igazgatósági tagok vannak jogositva a czéget pusztán névalírásuk mellett jegyezni. A budapesti kir. ítélőtábla az első bíróság végzését megváltoztatta és a részvénytársasági tisztviselő „per procura“ toldat nélküli czégjegyzési *jogosultságának* bejegyzését elrendelte. Folyóiratunk jelen számának törvénykezési rovatában közöljük a kir. kuria 1537/891. sz. végzését. Eszerint a kir. kuria arra az elvi álláspontra helyezkedik, hogy a részvénytársasági tisztviselő egy igazgatósági taggal együttesen jegyezheti ugyan a czéget, *de csak „per procura“ toldat nélkül*, mert ezen toldatot csak a czégvezető használhatja, már pedig czégvezetőt az igazgatóság — a részvénytársaság tulajdonosa (főnöke) nem levén — kirendelni jogositva nincsen.

Nézetünk szerint a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék álláspontjában az a tévedés észlelhető

hogy helytelenül történik hivatkozás a kereskedelmi törvényre, mert a kereskedelmi törvény (193. §) a részvénytársaságnak cégvezető kirendelését meg nem engedi, hanem az csak *kereskedelmi meghatalmazottakat* rendelhet ki. A külföldi újabb törvényhozások nyomán azonban a gyakorlat nálunk is oda fejlődött, hogy a részvénytársaság cégvezetőt igenis kirendelhet és számos hazai részvénytársaságnál vannak tényleg cégvezetők bejegyezve.

A budapesti kir. ítélőtábla álláspontját azért tartjuk tévesnek, mert a kereskedelmi törvény 40. §-a értelmében a cégvezető az aláírásnál *köteles* a céghez saját nevét a *cégvezetésre vonatkozó toldással* csatolni. A kereskedelmi meghatalmazott pedig a kereskedelmi törvény 44. §-a szerint az aláírást e cégvezetésre mutató toldás mellőzésével, *de a meghatalmazási viszony kifejezésével* köteles eszközölni.

A kir. kuria álláspontját következképpen azért nem tarthatjuk helyesnek, mert a kereskedelmi törvény 193. és illetve 37. és 44. §§-ai vonatkozásánál fogva az igazgatósági taggal együtt jegyző részvénytársasági tisztviselő a cégjegyzést az igazgatósági tag módjára nem eszközölheti, vagyis nem elégséges, hogy a céghez csak saját aláírását csatolja, hanem ha a részvénytársaság által cégvezetőnek rendeltetett ki, *csak a cégvezetésre vonatkozó toldás mellett* — ha pedig meghatalmazottsági jellegével rendeltetett ki, *a meghatalmazási viszony kitüntetésével* eszközölheti az aláírást.

A cégvezetési — illetve meghatalmazási viszony feltüntetését a kereskedelmi törvény jogbiztonsági szempontból *kötelező rendszabálynak* tekinti, attól tehát a részvénytársaság alapszabályaiban sem térhet el érvényesen.

Mint hogy azonban országszerte úgy a részvénytársaságoknál, mint a bíróságoknál a legkülönbözőbb jogfelfogás és tényleges gyakorlat divik és a judikatura eddig nemcsak egyöntetű megállapodásra, de még a kérdés tiszta öntudatára sem jutott, fölötte kívánatos volna, hogy ama kérdések valjon:

A részvénytársaság vagy szövetkezet közgyűlése, illetve ha erre az alapszabályokban feljogosított, igazgatósága rendelhet-e ki cégvezetőt, és ha igen, jogosítva van-e a részvénytársaság vagy szövetkezet által kirendelt cég-

vezető és kereskedelmi meghatalmazott a czégjegyzést az igazgatósági tag módjára eszközölni, vagy pedig köteles névaláírása mellett a czégvezetői, illetve kereskedelmi meghatalmazotti viszonyt feltüntető taldást használni?
a kir. kuria által teljes tanácsülésben döntessenek el.

Középkori tengerjog.

Irta: Rádl Péter Konstantinápolyban.

A legrégebbi nép, mely után reánk tengerjogi fogalmak maradtak, Rhodus sziget lakói voltak. A rhodusiak tengerjogának belső értéke már abból felismerhető, hogy a rómaiak, a mint hatalomra jutottak, azt saját érzéjaikra adoptálták. A „Lex rhodia de jactu“ a justiniani törvénykönyvekbe, a Digestákba felvétellett és legújabb időkig a törvényhozók és jogtudósok által a legkomplikáltabb tengerjogi kérdésekben magyarázat gyanánt idéztetett. E mellett különösen kiemelni kívánjuk, hogy Róma a kontinentális népek szocialis és gazdasági életében a nagy törvényhozó — a tengerjogi törvényhozás terén kevés újat teremtett és magát majdnem szolga módra az említett rhodusi tengerjoghoz tartotta. Ennek oka kétségkívül azon kicsinylésben feküdt, melylyel a rómaiak a kereskedelmet és forgalmat tekintették, úgy annyira, hogy a jómódu patricziusoknak az Equitesnek azt egyenesen megtiltották. Ennek bizonyítékául szolgál a Flaminius által behozott törvény, melyre Livius is emlékeztet és mely szerint egy senatornak sem volt szabad egynél több tengeri hajót tartani és ezt is csak egyedül a gabnaszállításra használhatta egészen szerényen meghatározott hordképességgel. A hadihajó fontosságát és értékét azonban a régi rómaiak egészen jól felismerték, a kereskedelmi hajó ellenben részükre nem jelentett sokkal többet, mint azon eszközt, melynek segítségével valamely éhínségben szenvedő — vagy ostrom alatt levő város részére keletről gabnát szállítottak.

Még sokkal a keresztény korszak kezdete után is rosszul állott a kereskedelem és forgalom ügye, melyek elé sok nehézség gördítettett. Amennyire ezt a kereskedelem és forgalom történetéből kivehetjük, csak a tizenkettedik században érezték annak szükségét, hogy a tengeri forgalmat törvénykönyv által szabályozzák.

A legelső törvénygyűjtemény ezen a téren a „Lois d'Oleron.“* Ezen gyűjtemény aquitaniai Eleonora (meghalt 1204. évben) utasítása folytán állítottatott össze 1192. év körül. Körülbelül egy

* Oleron Franciaország nyugati tengerpartján fekvő sziget és utánna neveztetett a tengerjogi szabványok (Rôles, Jugements vagy Lois d'Oleron) régi gyűjteménye, mely Franciaországban, Spanyolországban, Angliában és Németalföldön sokáig érvénynyel birt.